

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA B

VZOROVÝ TEST 2021

Jméno a příjmení

Počet úloh: 25

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Základní informace k zadání zkoušky

- Časový limit pro řešení testu je **60 minut**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů, který je možné získat.
- Za špatnou nebo žádnou odpověď se **body neodečítají**.
- **Odpovědi píšete do záznamového archu.** Poznámky si můžete dělat do zadání, nebudou však hodnoceny.
- Test obsahuje otevřené a uzavřené úlohy. U **otevřených** úloh odpovídejte stručně na zadanou otázku. U **uzavřených** úloh vybírejte z možností. Vždy je **správnou právě jedna** odpověď.

Správný zápis výsledků

- Odpovědi píšete **modrou**, případně **černou** propisovací tužkou.
- **Nečitelné** nebo **nejednoznačné odpovědi** budou hodnoceny jako **chybné**.

Zápis otevřených úloh

- Odpovědi **píšete čitelně** do vyznačených polí v záznamovém archu.

- Pokud odpověď, kterou zapíšete, není správná, škrtněte ji a zapíšte jinou odpověď do stejného pole.
- V záznamovém archu nepíšete mimo vyznačená pole. Zápisy (mimo tato pole) nebudou hodnoceny.
- Povolen je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí zřetelně rozlišujte **velká a malá písmena**.

Zápis uzavřených úloh

- Správnou odpověď zakřížkujete v záznamovém archu tak, jak vidíte na obrázku.

A	B	C	D	E
☐	☒	☐	☐	☐

- Pokud výsledek, který zakřížkujete, není správný, začerněte políčko a zaškrtněte správné. Dva křížky u jedné otázky jsou hodnoceny jako chybná odpověď. Pokud jednou políčko začerníte, nemůžete již tuto možnost použít.

A	B	C	D	E
☐	☒	☐	☐	☒

NEOTVÍREJTE! POČKEJTE, AŽ BUDETE VYZVÁNI!

1 bod

1 Ve kterém z následujících souvětí je pravopisná chyba?

- A) Rybáři objevili pěkné místo, kde mohli nerušeně chytat ryby.
- B) Shrbený stařík, který seděl na lavičce, vypadal osaměle.
- C) Letošní koňské dostihy, na které přišlo mnoho diváků, začaly s velkým spožděním.
- D) Davy diváků se tlačily u pódia, aby mohly zhlédnout koncert známé anglické kapely zblízka.

1 bod

2 Ve které z následujících možností je správně zapsána interpunkce?

- A) Rád by se věnoval hře na hudební nástroj přestože neměl hudební sluch.
- B) Ve škole potkal spoustu zajímavých lidí někteří se, dokonce stali jeho přáteli.
- C) Nikdo z žáků nevěděl, kolik úkolů mají vlastně napsat.
- D) Na prázdniny se chystal k babičce nechtělo se mu, ale loučit s maminkou.

max. 4 body

3 Přiřadte k jednotlivým větám (3.1-3.4) významový poměr (A-F), který se v dané větě uplatňuje:

(Každou možnost můžete použít pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

3.1 Spolužačka přišla do školy pozdě, neboť zaspala.

3.2 Na dovolenou si sbalil troje plavky, přibalil si dokonce i koupací čepici.

3.3 Zapomněla jsem nakoupit v pátek, proto musím jít do obchodu o víkendu.

3.4 Na úkolu pracoval celý den, nepodařilo se mu ho však dokončit.

- A) Poměr slučovací
- B) Poměr odporovací
- C) Poměr vylučovací
- D) Poměr stupňovací
- E) Poměr příčinný
- F) Poměr důsledkový

3.1 _____

3.2 _____

3.3 _____

3.4 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–9

Jak si vybrat snowboard?

Volba snowboardu závisí na několika faktorech – koukejte na to, zda jste úplný začátečník, středně pokročilý nebo profík. Také do jakého terénu a na jaký styl jízdy chcete prkno používat, zda jste těžší nebo lehčí jezdec, žena, muž nebo dítě a v neposlední řadě rozhoduje i cena.

Začátečník volí nejlépe univerzální snowboard do všech terénů (allround, allmountain snowboardy), aby si vyzkoušel více možností a zjistil, co ho bude nejvíce bavit. Tyto snowboardy jsou ideální na jízdu po sjezdovce, ale lze s nimi okusit i skoky nebo jízdu volným terénem. Jezdec, který již ví, že ho nejvíce lákají skoky, triky, snowpark a rampy, vybírá freestyle snowboardy. Jízdu ve volném terénu a hlubokém sněhu zvládají nejlépe freeride snowboardy. Většina výrobců nabízí kromě freeride a freestyle i prkna pro širší uplatnění pro ty, kteří chtějí od každého trochu. Jsou to zmiňované allround a allmountain, které se mohou lehce přiklánět ke freestylu nebo ke freeridu.

(www.snowboard-mb.cz)

2 body

- 4 Vypište z prvního odstavce výchozího textu slovo, které obsahuje dvojhlásku:

2 body

- 5 Vyberte pravdivé tvrzení o prvním souvětí v druhém odstavci (souvětí je ve výchozím textu podtržené):

- A) Souvětí obsahuje dvě věty hlavní.
- B) V souvětí je druhá a třetí věta v poměru odporovacím.
- C) Poslední věta v souvětí je vedlejší podmětná.
- D) Všechny přísudky v souvětí jsou slovesné jednoduché.

max. 2 body

6 Vypište ze zvýrazněného souvětí všechny přísudky (souvětí se nachází v druhém odstavci):

1 bod

7 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje výchozí text?

- A) Text je určený pro začátečníky, seznamuje je se správnou technikou jízdy.
- B) Text je určený pro začátečníky, seznamuje je se správnou údržbou snowboardu.
- C) Text je určený pro začátečníky, seznamuje je s postupem, jak zvolit nejvhodnější snowboard.
- D) Text je určený pro začátečníky, seznamuje je s konkrétními značkami snowboardů.

1 bod

8 Najděte v prvním odstavci synonymum ke slovu *okolnost*.

1 bod

9 Najděte v prvním odstavci synonymum ke slovu *výběr*.

max. 2 body

- 10 Na každé vynechané místo (_____) v českých ustálených slovních spojeních doplňte příslušné slovo.
- 10.1 Petře vždy všichni říkali šedá myška, vždy se držela vzadu, byla tichá a nedávala najevo svůj názor. Dnes je z ní velmi úspěšná podnikatelka a zaměstnává pod sebou stovky lidí. Tichá voda _____ mele.
- 10.2 Sestra se učila hrát novou skladbu na klavír. Moc jí to nešlo, dokonce kvůli tomu brečela. Maminka ji uklidňovala a říkala: „Žádný učený z _____ nespádl.“

max. 3 body

11 Uspořádejte jednotlivé části textu (A-E) tak, aby byla dodržena textová návaznost:

- A) Žádné šedivé paneláky, jak jsem to tu znala, ale celá paleta pastelových barev, rozhlížím se kolem dokola, žlutá, modrá, zelenkavá, domy hrají barvami a desetipatrový dům, kde bydlí táta, má na barevné fasádě namalované ohromné číslo.
- B) Táhnu za sebou kufr tunelem od nástupiště, naproti nádražní budovy zkoumám jízdní řád městské dopravy. Na sídliště Máj jezdí jiná čísla než kdysi. Vystupuju na konečné autobusu číslo tři, kufr za mnou klope na kolečkách po dlážděném chodníku. Stojím uprostřed sídliště.
- C) „Pojď dál,“ usměje se. Dám mu pusu na tvář a opatrně ho objímám. Zavírám dveře a stojíme naproti sobě. Zkoumám v jeho tváři, jestli má bolesti a jak ho změnil čas. Ale času budeme mít dost. Ukazuje berlou, ať jdu za ním.
- D) Mezitím se zešeřilo, stojím u okýnka a v dálce už vidím světla města. Nebyla jsem tu patnáct let. Vagon sebou háže, držím se za kovové madlo a pozoruju město, jak si ho nepamatuju, obklíčené supermarkety, benzinovými pumpami a nízkými hranatými stavbami. Za chvíli vlak s cukáním zastavuje.
- E) Výtah zastavil v osmém patře a já zvoním u dveří, otevírají se a v nich stojí můj táta, o dvou berlích, úplně šedivý.

(J. Hájíček: Rybí krev)

11.1 _____

11.2 _____

11.3 _____

11.4 _____

11.5 _____

max. 4 body

12 Přiřaďte k jednotlivým textům (12.1-12.4) možnost (A-F), která nejlépe vystihuje charakter příslušného textu:

(Každou možnost můžete použít pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 12.1 Proč „Klidná duše“? Protože k tomuto „pocitu“ chceme dojít my všichni, aniž bychom si uvědomovali, že opravdu nějakou tu duši máme. Většina z nás chce cítit vnitřní klid, životní naplnění, „jednoduše cítit se dobře“. Ale jak k tomu dojít, proč je důležité se někdy zastavit v tomto zrychleném světě a životě, který vedeme, a proč to vůbec dělat?
- 12.2 Senát dnes schválil novelu zákona o rozpočtových pravidlech. Návrh z dílny Ministerstva financí přináší systémové řešení dlouhodobých problémů s využíváním prostředků na platy za neobsazená místa ve státní správě. Předloha současně upravuje oblast programového financování. Nově bude mít Ministerstvo financí ucelený přehled o všech dotacích poskytovaných ze státního rozpočtu. Novela také snižuje penále za porušení rozpočtové kázně z 1 promile na 0,4 promile denně a stanovuje, že případný přebytek státního rozpočtu bude použit pouze na snížení státního dluhu.
- 12.3 A já nechci ten obraz vystavit, protože se bojím, že jsem v něm prozradil tajemství vlastní duše.« Lord Henry se zasmál. »A jaképak tajemství to je?« zeptal se. »Povím ti to,« řekl Hallward; ale tváří mu přelétl rozpačitý výraz. »Jsem nedočkavost sama, Basile,« pravil jeho druh, dívaje se na něho. »Vlastně je toho tuze málo k povídání, Harry,« odpověděl malíř. »A ty to bohužel sotva pochopíš. Možná, že tomu sotva uvěříš.« Lord Henry se usmál; shýbl se, utrl v trávě chudobku s narůžovělými plátky a prohlížel si ji. »

12.4 Ve středověku byl pojem *duše* předmětem teologických spekulací: *Tomáš Akvinský (Summa theologica I.)* vymezuje *duši* jako „netělesný a samostatný princip“, chápe ji jako Bohem stvořenou a nadanou svobodnou vůlí a zdůrazňuje, že z těla a *duše* v aktu povstává jediná substance.

(Zdroje výchozích textů nejsou uvedeny z důvodu charakteru úlohy.)

- A) výklad
- B) životopis
- C) úvaha
- D) román
- E) zpráva
- F) recenze

12.1 _____

12.2 _____

12.3 _____

12.4 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 13

Je tomu sice už pěkných pár pátků, ale jednoho dne si mě maminka zavolala a oznámila mi, že mě nechala zapsat do kurzu tance a společenské výchovy v Novém Strašecí. Po počátečním ohromení jsem nesmněle namítla, že je mnoho jiných způsobů, kterými ze sebe mohu dělat blázna, ale matka trvala na svém. Zdřejmě proto, že kurzi již zaplatila. Moje argumenty a protesty byly proto k ničemu. V tanečních se vyztřídalo i několik mistrů, nejdéle kurz vedli manželé Novákovi, dnes už tu bohužel neučí.

(www.cesky-jazyk.cz)

max. 4 body

- 13** Najděte v textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou a napište je ve správném tvaru.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–17

TEXT 1

Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem,
sto roků kopal jsem uhlí,
za sto let v rameni bezmasém
svaly mi v železo ztuhly.

Uhelný prach sed mi do očí,
rubíny ze rtů mi uhly,
ze vlasů, z vousů a z obočí
visí mi rampouchy uhlí.

Chléb s uhlím беру si do práce,
z roboty jdu na robotu,
při Dunaji strmí paláce
z krve mé a z mého potu.

Sto roků v kopalně mlčel jsem,
kdo mi těch sto roků vrátí?
Když jsem jim pohrozil kladivem,
kdekdo se začal mi smáti.

Lehko se zasmát mi kdekdo moh,
ve Vídni, v ústraní tichém.
Když tomu panstvu smích nepomoh,
bodáky přišly za smíchem.

(Petr Bezruč – Ostrava)

TEXT 2

Výčet – vyjmenování řady věcí, jednotlivin (příklad: *já poznal žalost, smutek, stesk a lásku*)

max. 2 body

14 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

- A) Jde o lyrický text psaný prózou.
- B) Báseň se skládá z pěti slok, kde každá obsahuje stejný počet veršů.
- C) Báseň se jmenuje jako hlavní město České republiky.
- D) Ve všech slokách je použitý obkročný rým.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

max. 2 body

15 Vypište z básně verš, v němž se vyskytuje výčet (definice v TEXTU 2).

2 body

16 Vyberte tvrzení, které neodpovídá obsahu výchozího textu.

- A) Hrdina popisuje těžkou práci v dolech s uhlím.
- B) V básni se objevují právě dvě přirovnání.
- C) Hrdina popisuje svůj život, který většinu času tráví v práci.
- D) Hrdina si stěžuje na to, že má fyzicky náročné zaměstnání.

max. 2 body

17 Vypište z ukázky dvě vlastní jména.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–25

Hleděl jsem vzhůru a prohlížel si strop cely. Klenul se asi třicet, možná čtyřicet stop nad mou hlavou a byl sestrojen podobně jako postranní stěny. Na jedné desce mne silně zaujala prapodivná postava. Byla to postava Času, tak jak se obvykle maluje, až na to, že místo kosy držela v ruce cosi, co jsem na první pohled pokládal za malovanou podobu ohromného kyvadla, jaká vídáme na starých hodinách.

Ve vzhledu tohoto mechanismu mne však něco nutilo k pozornější prohlídce. Jak jsem tak na ně vzhůru hleděl (kyvadlo viselo přímo nade mnou), měl jsem dojem, že se hýbá. Vzápětí jsem shledal, že je to pravda. Kývalo se v krátkých kmitech a ovšem zvolna. Několik minut jsem **je** tak pozoroval spíše s podivem než s bázní. Posléze mne jeho jednotvárný pohyb unavil a zadíval jsem se jinam. (...)

Po půlhodině (snad uplynula i hodina – měl jsem nejasnou představu o čase) jsem opět vzhlédl. A teď jsem spatřil něco, co mne opravdu zmátlo a udivilo. Dráha kyvadla se prodloužila bezmála o yard. A jeho rychlost byla přirozeně také mnohem větší. Ale hlavně mne znepokojil dojem, že znatelně pokleslo. Nyní jsem zpozoroval – netřeba dodávat s jakým děsem -, že jeho spodní konec tvoří srpek třpytné oceli, dlouhý asi stopu od hrotu k hrotu, které trčí vzhůru, a že hrana srpku je zřejmě ostrá jako břitva. A jako břitva byl patrně i bytelný a těžký, neboť od ostří vybíhal vzhůru do pevného, širokého tvaru. **Byl připevněn** k mohutné mosazné tyči, a jak **se houpal**, svištěl vzduchem.

Již jsem věděl najisto, jaký konec mi přichystala mučitelská vynalézavost mnichů. Pochopím inkvizice neušlo, že jsem rozpoznal jámu, jejíž hrůzy měl okusit tak zapřísáhlý kacír, jakým jsem byl já – jámu, ten symbol pekla, podle pověstí považovaný za nejzazší vrchol všech jejich trestů. Do této jámy jsem jen čistou náhodou neupadl a dobře jsem věděl, že právě nečekaně, záludně připravená muka dodávají těmto vraždám v kryptách zvrácené pitvornosti. (...)

Kyvadlo klesalo níž a níž – zlomeček po zlomečku – po stupních rozpoznatelných jen v intervalech, které trvaly věky! Teprve po několika dnech – ano, mnoho dní možná uplynulo – začínalo kmitat tak těsně nade mnou, ... že mne ovíval jeho břitký dech. Do chřípí se mi tlačil pach ostré oceli. Modlil jsem se – zapřísahal jsem do omrzení nebesa, aby urychlila sestup kyvadla.

(Edgar Allan Poe: Jáma a kyvadlo)

max. 2 body

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU (ANO), nebo ne (NE):

- A) Hlavní hrdina popisuje příběh z vězení, kde je zavřený.
- B) Kyvadlo je v cele nakreslené na zdi, vězeň má však pocit, že se hýbá.
- C) Kyvadlo, které se kývá nad hrdinou, je součástí velkých hodin.
- D) Vězeň díky kývání kyvadla přesně ví, kolik času už je v cele.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

max. 2 body

19 U následujících tvarů sloves určete způsob a slovesný rod.
(Posuzované tvary sloves jsou v TEXTU vyznačeny tučně. Odpovědi zapište celými slovy, nepoužívejte zkratky.)

byl připevněn –

houpal se –

max. 3 body

20 Z prvního odstavce TEXTU vypište všechna přídavná jména, která se skloňují podle vzoru mladý.

1 bod

21 Vyberte pravdivé tvrzení o větě podtržené v druhém odstavci TEXTU.

- A) Jedná se o souvětí souřadné.
- B) Jedná se o souvětí podřadné.
- C) Jedná se o větu jednoduchou.
- D) Jedná se o větu jednočlennou.

1 bod

22 Ve kterém z následujících úseků TEXTU se nevyskytuje přirovnání?

- A) zpozoroval – netřeba dodávat s jakým děsem
- B) byl sestrojen podobně jako postranní stěny
- C) hrana srpku je zřejmě ostrá jako břitva
- D) a jako břitva byl patrně i bytelný a těžký

max. 2 body

23 Napište smysluplnou větu o třech slovech, v níž slovo *je* bude jiným slovním druhem než ve výchozím textu. Tvar slova je musí zůstat zachován.

(Posuzované slovo je ve výchozím textu vyznačeno tučně a podtrženo.)

max. 2 body

24 Rozhodněte, zda se v daných úryvcích jedná o DOMNĚNKU (D) nebo FAKT (F).

- A) klenul se asi třicet, možná čtyřicet stop nad mou hlavou
- B) spodní konec tvoří srpek třpytné oceli
- C) mne silně zaujala prapodivná postava
- D) kyvadlo klesalo níž a níž po stupních rozpoznatelných jen v intervalech

F	D
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

1 bod

25 Které z následujících slov neobsahuje předponu?

- A) zpozoroval
- B) svištěl
- C) sestup
- D) zmátlo

ZKONTROLUJTE SI, ZDA MÁTE V ZÁZNAMOVÉM ARCHU VŠECHNY ODPOVĚDI.
